Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

lxxxvii De qualitate corporum resurgentium in dampnatis
lxxxviii Quomodo substantie incorporee patiantur ab igne corporeo
lxxxix Quod anime statim post separationem a corpore penam vel premium consequuntur
xc Quod anime sanctorum post mortem habent voluntatem immutabilem in bono
xci Quod anime malorum post mortem habent voluntatem immutabilem in malo
xcii De immutabilitate voluntatis in animabus in purgatorio detentis
xciii De immutabilitate voluntatis communiter in omnibus animabus post separationem a corpore
xciiii De finali iudicio
xcv De statu mundi post iudicium

Incipit liber quartus. Capitulum primum

Ecce hec ex parte dicta sunt viarum eius et cum vix parvam stillam sermonum eius audiverimus quis poterit tonitruum magnitudinis eius intueri. Iob xxvi. Intellectus humanus a rebus sensibilibus aliqualiter sibi scientiam capiens ad intuendam divinam substantiam in seipsa que super omnia sensibilia immo super omnia alia entia improportionabiliter elevatur pertingere per seipsum non valet. Sed quia perfectum hominis bonum est ut quoquomodo deum cognoscat ne tam nobilis creatura in vanum esse videretur velut finem proprium attingere non valens datur homini quedam via per quam in dei cognitionem ascendere possit ut scilicet quia omnes rerum perfectiones quodam ordine a summo rerum vertice deo descendunt ipse ab inferioribus incipiens et gradatim ascendens in dei cognitionem proficiat. Nam et in corporalibus motibus eadem est via qua ascenditur et descenditur ratione principii et finis distincta. Predicti ergo descensus perfectionum a deo duplex ratio est. Una ex parte prime rerum originis. Nam divina sapientia ut perfectio esset in rebus res produxit in ordine ut creaturarum universitas ex summis rerum et infimis compleretur. Alia vero ratio ex ipsis rebus procedit. Nam cum cause sint nobiliores effectibus prima quidem causata deficiunt a prima causa que deus est tamen suis effectibus preminent et sic deinceps quousque ad ultima rerum perveniatur. Et quia in summo rerum vertice deo perfectissima unitas invenitur et unumquodque quanto est magis unum tanto est virtuosius et dignius consequens est ut quantum a primo principio receditur tanto maior diversitas et variatio inveniatur in rebus. Oportet igitur processum emanationis a deo uniri quidem in ipso principio multiplicari autem secundum res infimas ad quas terminatur et ita secundum diversitatem rerum apparet viarum diversitas quasi ab uno principio inchoatarum ad diversa terminatarum. Per has igitur vias intellectus noster in dei cognitionem ascendere potest sed propter debilitatem intellectus nostri nec ipsas vias perfecte cognoscere possumus. Nam sensus a quo nostra cognitio incipit circa exteriora accidentia versatur que sunt secundum se sensibilia ut color et odor et huiusmodi. Intellectus vix per huiusmodi exteriora potest ad perfectam notitiam inferioris nature pertingere etiam illarum rerum quarum accidentia sensu perfecte comprehendit. Multo igitur minus pertingere poterit ad comprehendendum naturas illarum rerum quarum pauca accidentia capimus sensu et adhuc multo minus illarum quarum accidentia sensu capi non possunt et si per quosdam deficientes effectus percipiantur. Sed et si ipse nature rerum essent nobis cognite ordo tamen earum secundum quod a divina providentia et ad invicem disponuntur et diriguntur in finem tenuiter nobis notus esse potest cum ad cognoscendam rationem divine providentie non pertingamus. Si igitur ipsas vias imperfecte cognoscimus quomodo per eas ad perfectam cognitionem ipsius principii poterimus pervenire quod quia improportionaliter excedit vias predictas et si vias ipsas perfecte cognosceremus nondum tamen perfecta principii cognitio nobis adesset.

Quia igitur debilis erat dei cognitio ad quam homo per vias predictas intellectuali quodam intuitu pertingere poterat ex superhabundanti bonitate ut firmior esset hominis de deo cognitio quedam de seipso hominibus revelavit que intellectum humanum excedunt. In qua quidem revelatione secundum congruentiam hominis quidam ordo servatur ut paulatim de imperfecto veniat ad perfectum sicut in ceteris rebus mobilibus accidit.

Primo igitur sic homini revelantur ut tamen non intelligantur sed solum quasi audita credantur quia intellectus hominis secundum hunc statum quo sensibilibus est connexus ad ea intuenda que omnem proportionem sensus excedunt omnino elevari non potest. Sed cum a sensibilium connexione fuerit liberatus tunc elevabitur ad ea que revelantur intuenda.

Est igitur triplex cognitio hominis de divinis quarum prima est secundum quod homo naturali lumine rationis per creaturas in dei cognitionem ascendit.

Secunda est prout divina veritas intellectum humanum excedens per modum revelationis in nos descendit non tamen quasi demonstrata ad videndum sed quasi sermone prolata ad credendum.

Tertia est secundum quod mens humana elevabitur ad ea que sunt revelata perfecte intuenda.

Hanc igitur triplicem cognitionem Iob in verbis propositis insinuat. Quod enim dicit ecce hec ex parte dicta sunt viarum eius ad illam cognitionem pertinet qua per vias creaturarum in dei cognitionem noster intellectus ascendit. Et quia has vias imperfecte cognoscimus recte adiunxit ex parte. Ex parte enim cognoscimus sicut apostolus dicit I Cor. 13. Quod vero subdit et cum vix parvam stillam sermonum eius audiverimus ad secundam cognitionem pertinet prout divina nobis credenda per modum locutionis revelantur. Fides enim ut dicitur Ro. x est ex auditu auditus autem per verbum dei. De quo etiam dicitur Io. 17 sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est. Sic igitur quia revelata veritas de divinis divinitus non videnda sed credenda proponitur recte dicit audiverimus. Quia vero hec imperfecta cognitio effluit ab illa perfecta cognitione qua divina veritas in seipsa videtur dum a deo nobis mediantibus angelis revelatur qui vident faciem patris recte nominat stillam. Unde et Ioel 3 dicitur in die illa stillabunt montes dulcedinem. Sed quia non omnia misteria que in prima veritate vident angeli et alii beati cognoscunt sed quedam pauca nobis revelantur signanter addit parvam. Dicitur enim Eccli. 43 quis magnificabit eum sicut est ab initio. Multa abscondita sunt maiora his. Pauca enim vidimus operum eius. Et dominus discipulis dicit Io. 16 multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo. Hec etiam pauca que nobis revelantur sub quibusdam similitudinibus et obscuritatibus verborum nobis proponuntur ut ad ea capienda soli studiosi perveniant alii vero quasi occulta venerentur et increduli lacerare non possint. Unde dicit apostolus I Cor. 13 videmus nunc per speculum in enigmate. Signanter igitur addidit vix ut difficultatem ostenderet. Quod vero subditur quis poterit tonitruum magnitudinis eius intueri ad ter-